

De zee van toen

Een project voor de zee van morgen

Eenvoudiger kan niet: hoe zag de zee er vroeger uit? Antwoord: meer vis, meer zeehonden, meer zeevogels, minder vervuiling. Alleen, hoe verder we in de tijd teruggaan, hoe minder we blijken te weten. Over de commerciële vissoorten is altijd wel iets terug te vinden, maar over 'de rest', maar dat is wel meer dan 99% van het plant- en dierleven in de Noordzee, weten we 'van vroeger' eigenlijk bitter weinig. Jammer, want bij gebrek aan de nodige info rest ons een zeer gefragmenteerd en onvolledig, soms fout beeld van hoe de zee evolueerde.

Toch kan voor een groot deel van de vorige eeuw nog zeer interessante informatie worden gerecupereerd. Ze is vooral te vinden bij zij die het meest met de zee in contact kwamen: de vissers.

Vissers beschikken over een bijzonder grote zeekennis. Ze zijn zowat de enigen die op zee aanwezig zijn én er een activiteit ontplooiën die alles te maken heeft met de natuur. Ze behoren tot de zeer selecte club van mensen die weten waar bepaalde vissoorten en schaaldieren in zee voorkomen. Ze kennen als geen ander de plaats van zandbanken, rotsen, wrakken enzovoort, en hebben een direct contact met de elementen water en wind. Ze werken met getijden en stromingen; voor ons van belang bij het bouwen van een zandkasteel; voor hen perfecte indicatoren bij het varen en het vissen.

Aan wal kan je zien wat de vissers binnenbrengen. Maar vergis u niet: de echte (blauwe) kleur van de haring is dan al verdwenen. Wat op het strand aanspoelt, is maar een fractie van het zeeleven en vissen zijn er zelden bij. Wij landrotten hebben dus maar een zeer bescheiden kijk op het zeegebeuren.

Vandaar het project 'De Zee van toen' dat een aanzet wil geven tot de ecologische geschiedenis van het Belgisch deel van de Noordzee door een gerichte bevraging naar de evolutie van de zee bij vissers (periode 1930 – 1980). Dat is een hele mondvol. En het wordt nog beter.

Naast het verzamelen van wetenschappelijke gegevens beoogt het project nog drie andere doelstellingen.

- A: Het bevorderen van de relatie tussen de visserij- en de natuursector. De vissers krijgen het woord. De natuurkenners leren deze keer van de vissers.
- B: De gegevens die boven water komen, worden gebruikt om nieuwe doelgroepen in contact te brengen

Foto: Danny de Kievith

De visserij,
een kenniscentrum met ervaringsdeskundigen

gen met natuur en milieu en laten ook toe didactisch breder te werken. Het verhaal van de visser is momenteel vrij anekdotisch. Soms is dat heel waardevol, maar het heeft ook beperkingen, noemen we maar de betrouwbaarheid (het verhaal op zich kan juist zijn, maar bewijst daarom niet de algemene trend: roken is gezond, want mijn grootvader werd negentig jaar en heeft zijn leven lang gerookt). Het project wil dus een steviger kader aanbieden, waardoor de informatie ook een hoge educatieve waarde meekrijgt.

- C: De mensen die worden geïnterviewd zijn bejaarden. Gaan praten met hen betreft ze bij het maatschappelijk leven. Het project wil bijzondere aandacht besteden aan het onderhouden van contacten na het gesprek. Tijdens en op het einde van het project worden bejaarden terug uitgenodigd om de stand van zaken of het eindresultaat te bespreken. Hopelijk kan ook in de toekomst gebruik gemaakt worden van de expertise en levenskracht van deze mensen.

Verklappen dat het hier een geïntegreerd project betreft, is wellicht niet meer nodig. Toch nog even aanduiden dat een samenwerking tussen cultuur (geschiedenis), visserij, natuur, educatie en welzijn zelden voorkomt. Ook dit gegeven wordt interessant om volgen. Heeft een geïntegreerd project meer kans op het bijstellen van verschillende, soms sterk uiteenlopende visies? Wat kan men leren uit een dergelijk proces?

Om de diverse ingewonnen informatie en ervaringen zo min mogelijk verloren te laten gaan, komen er aan het eind twee publicaties. De eerste focust op de ecologische geschiedenis. In de tweede laat natuur- en milieu-educatie haar licht schijnen over 'de zee van toen'.

Geïnteresseerd?

Het project gaat uit van de bevraging van vissers (mondellinge geschiedenis). Om de bevraging uit te voeren wordt ook gezocht naar medewerking: via erfgoedsector, historici, natuurorganisaties én leerlingen (klassen) van de derde graad van het secundair onderwijs. Dit vraagt de nodige begeleiding, maar die wordt voorzien. Misschien kent u boeiende zegpersonen of beschikt u zelf over informatie. Interesse, meer info, suggesties, u wil meerwerken? Aarzel niet en neem contact met Leo Declercq: leo.declercq@west-vlaanderen.be T 050 40 33 11

De zee van toen' is een project van de dienst MINAWA van de Provincie West-Vlaanderen binnen het Doelstelling 2-programma en gebeurt in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en met ondersteuning van de diensten Cultuur, Gebiedsgerichte werking en Visserij van de provincie.

Leo Declercq

Dag van de natuur

weerom een groot succes
in de West-Vlaamse gemeenten

Dag van de natuur vond dit jaar plaats op 18 en 19 november en is een initiatief van Natuurpunt, Provincie West-Vlaanderen, de Gezinsbond en de Regionale Landschappen. Deze dag bestaat al sinds 1976, maar sinds 1996 wordt door de Provincie gezorgd voor een specifieke West-Vlaamse invulling. Dit jaar vond dus de 10e West-Vlaamse editie plaats.

Tal van vrijwilligers werden gemobiliseerd om een handje toe te steken in allerlei natuurbeheeractiviteiten. In totaal waren er zo'n 84-tal activiteiten, verspreid over de 64 West-Vlaamse gemeenten. Dit is een pak meer activiteiten dan in 2005 en zorgde ook voor een hogere participatie. Duizenden West-Vlamingen waren aan de slag. De Gezinsbond heeft van de geboortebossen en -dreeven een jaarlijkse topper gemaakt. Dit garandeert voor de toekomst dat jonge gezinnen blijvend zorg dragen voor de groene omgeving in hun gemeente. Zo plantten meer dan 100 enthousiastelingen in Hooglede geboortebomen. Samen met de talrijke jeugdver-

enigingen, werd er voor elke aanwezige een nestkastje in elkaar getimmerd. Ook in Middelkerke kent het geboortebos jaar na jaar een uitbreiding.

In het provinciaal domein Wallemote Wolvenhof te Izegem waren tal van verenigingen samen met de milieuraad present om er besdragende struiken en een bosrand aan te planten.

In Marke werd een vogelkijkwand aan de Leiemeander geplaatst, in Oostduinkerke werden graslanden gemaaid en in Zillebeke werd aan heidebeheer gedaan. Dank aan alle deelnemers!

Volgend jaar hoopt de provincie op nog meer deelnemers. Ook u bent (weer) welkom op zaterdag 17 en zondag 18 november 2007.

Bart Van Eygen

